Persbericht Arnhem 18-5-2015

Campagnes orgaandonatie kostten 20 miljoen, maar leverden niets méér op

Documenten ministerie VWS tonen falend donatiebeleid

De overheid gaf in de looptijd van het Masterplan Orgaandonatie (2008-2014) zeker 20 miljoen euro uit om Nederlanders zich al dan niet als donor te laten registeren. Dit blijkt uit de documenten van een in januari van dit jaar door stichting 2 Miljoen Handtekeningen (2MH) ingediend WOB-verzoek (Wet Openbaarheid van Bestuur). Uit de antwoorden van de overheid op dit verzoek - na 4 maanden - blijkt dat vanaf 2008 minimaal 20 miljoen euro is uitgegeven aan donorcampagnes door VWS en de Nederlandse Transplantatiestichting (NTS). Eén nieuwe geregistreerde in het Donorregister kostte het ministerie de afgelopen zeven jaar minstens € 29,50.

Bij de start van het Masterplan Orgaandonatie waren de verwachtingen hoog gespannen. Toenmalig minister Klink stelde extra budget beschikbaar voor de voorlichting en de werkwijze in de ziekenhuizen. Wat de minister, daarin gesteund door de 2e kamer, beslist niet voorstond was uitvoering van het belangrijkste advies in het Masterplan, te weten wijziging van het huidige vrijblijvende beslissysteem. Nu, 7 jaar na de start van het Masterplan Orgaandonatie kunnen we concluderen dat de stand van zaken, ondanks de vele extra miljoenen, onveranderd is. Het totaal aantal geregistreerden in het Donorregister is de afgelopen 7 jaar nauwelijks toegenomen en de lijst van mensen die wachten op een orgaan is nog steeds hoog. Wel wil het ministerie van VWS ons doen geloven dat het 'best wel' goed gaat. De nu via de WOB procedure verkregen cijfers wijzen anders uit.

Registreren als orgaandonor

Vanaf 1998 kan elke Nederlander zelf de keuze (ja, nee of familie beslist) registreren. In dat eerste jaar legde 37% van de Nederlanders deze keuze vast. Nu, 16 jaar later, is dit registratiepercentage slechts gestegen tot 42%. Een stijging van 5%, terwijl in de tussentijd de spraakmakende BNN Donorshow, talloze donorweken en meerdere "Nederland-zegt-Ja campagnes" de Nederlanders hebben opgeroepen om zich te registreren. Bij deze registratiegraad gaat het overigens om zowel ja als nee registraties. Het totaal aantal Nederlanders dat daadwerkelijk als (potentiele) donor staat geregistreerd schommelt al jaren net boven de 20% van de bevolking.

Ministerie publiceerde maar deel van de cijfers

Het ministerie van VWS heeft via een recent persbericht van de NTS nog laten weten dat resultaten van de brievencampagne aan 18 jarigen positief zijn omdat deze doelgroep steeds vaker Ja laat registeren. Maar slechts 34,3% van de 18 jarigen registreerde in 2014 een keuze. Dat is minder dan het gemiddelde van de afgelopen 11 jaar. Het lijkt erop alsof het ministerie wil camoufleren dat het systeem van vrijwillige registratie faalt, ondanks de miljoenen die er sinds de start van het Masterplan extra zijn geïnvesteerd.

Ondergrens postmortale transplantaties niet gehaald

Op 12 maart jl. zeiden minister Schippers en een aantal fracties uit de Tweede Kamer bij de evaluatie van het Masterplan dat het beter moet, maar dat het resultaat op dit moment "best aardig" is. Maar van de belangrijkste doelstellingen van het Masterplan is in 2013 zelfs de ondergrens van het beoogde orgaantransplantaties niet gehaald. Minister Schippers benadrukte dat 2014 het beste orgaandonatiejaar ooit was. Menno Loos: "In 2014 kwamen we wel dicht bij de ondergrens van het aantal postmortale transplantaties, maar dat werd met name veroorzaakt door verruiming van de criteria voor orgaandonatie. Het aantal mensen dat bereid is donor te zijn, is echter nauwelijks vergroot. Het perspectief voor mensen op de wachtlijst nu en in de toekomst is dus niet beter geworden".

Nieuwe initiatieven beperkt effectief

2MH vindt het door de minister uitgesproken vertrouwen om door te gaan op de ingeslagen weg nergens op gebaseerd. Een aantal politieke partijen heeft creatieve initiatieven aangedragen, zoals via gemeenten nogmaals vragen mensen aan te sporen een keuze te maken. Het betreft hier echter initiatieven die al zijn geprobeerd of zelfs nu al worden toegepast. Hooguit meer van hetzelfde voor waarschijnlijk nog meer geld. Uit de cijfers blijkt nergens dat deze effect sorteren.

Nu daadwerkelijk stappen zetten

Nu alle deskundigen hebben vastgesteld dat het problematisch blijft dat Nederland niet zelf kiest, zoals verwoord in de brief van de CGOD (adviesorgaan van de minister op dit gebied) van 27 februari jl., hoopt 2MH dat de politiek daadwerkelijk stappen zet om àlle Nederlanders goed geïnformeerd zelf een keuze te laten maken. Hiervoor is een minder vrijblijvende vorm van donorregistratie noodzakelijk. Het blijven doorgaan op de huidige weg, het blijven oproepen tot registratie om al dan niet donor te worden is niet effectief. Niet voor de patiënten op de wachtlijsten, niet voor nabestaanden die bij niet-registratie een besluit moeten nemen en tevens niet uit kostenoverwegingen. De huidige miljoeneninvesteringen leveren geen extra registraties of donoren op. Een minder vrijblijvend systeem, het Actief Donorregistratiesysteem waarbij de aangeschrevene uiteindelijk altijd in het Donorregister terecht komt, maakt het verschil voor het individu, de nabestaanden én de samenleving.

----------**einde persbericht**----------

Persbericht Arnhem 18-5-2015

Voor meer informatie kunt u contact opnemen via info@2MHclub.nl

Voor de redactie:

De Nederland zegt Ja campagne, onderdeel van het masterplan orgaandonatie zou het verschil moeten maken. Dat blijkt ook uit een DWDD uitzending in 2009 waar toenmalig minister Klink aangaf hier veel vertrouwen in te hebben. DWDD, Za 3 okt 2009 (http://www.npo.nl/de-wereld-draait-door/03-10-2009/VARA_101213954?start_at=320) Niet alleen de voorlichting maar ook het aantal (JA) registraties was heel belangrijk. Zo wordt naar elke donorweek aangeven dat er weer een record is gebroken en is er een interactieve kaart met de donorstand per gemeente. (https://www.jaofnee.nl/live/#kaart) De lage registratie graag is volgens het gehele werkveld (KNMG, NTS, Samenwerkende GezondheidsFondsen , ..) onverminderd problematisch laag gebleven en moet voortvarend worden opgelost. Zo schreven zij in een brief op27 februari 2015:
http://nvn.nl/files/nvn_nl/brief%20Ministerie%20van%20VWS_mrt2015.pdf

Één van de wel vrijgegeven WOB-documenten (bijlage deel 1), is het gunningdocument zoals opgesteld in 2009 voor een Europese aanbesteding voor een campagne orgaandonatie. De bladzijden 11- 16 (blz 144 in de PDF) zijn interessant. Zo staat daar een harde doelstelling: 5-10% toename JA registraties 2009-2011. Hierin kunt u ook lezen dat de overheid reeds zelf inzag dat de campagnes tot dan toe vruchteloos waren en dat nieuwe actie nodig was om het aantal geregistreerde Nederlanders te vergroten. Het door de overheid gestelde doel, 5-10% meer JA-registraties in 3 jaar, werd echter ondanks de extra overheidsinvestering van ruim 4 miljoen niet gehaald. Hierbij merken wij op dat de kosten voor reguliere donorvoorlichting en budgeten daarnaast ook zijn besteed en dat gezondheidsfondsen door hun deelname ook campagnegelden hebben aangewend. Ook in de jaren nadien, bij gelijkblijvend extra budget, trad geen verbetering op. Ondanks het inzicht dat campagnes eerder niet goed werkten en na aanpassing nog steeds niet werken, durft de overheid het niet aan te concluderen dat doorgaan op deze weg niet gaat leiden tot toename van het aantal geregistreerden (keuze JA-NEE-mijn familie beslist). Wij stellen dan ook, dat dit nu eindelijk ingezien moet worden, zodat alternatieven, zoals wijziging van het registratiesysteem, overwogen kunnen worden.

Extra quote-tekst blok:

Niet registreren heeft grote gevolgen
Menno Loos, voorzitter burgerinitiatief 2 Miljoen Handtekeningen (2MH): “Het heeft grote gevolgen dat de meeste Nederlanders niet zelf kiezen. De meerderheid zegt wel orgaandonor te willen zijn, maar registreert hun keuze niet op www.donorregister.nl . Als er niets is vastgelegd, geven de nabestaanden in twee derde van de gevallen, als het onmogelijke moment daar is, geen toestemming voor orgaandonatie. Maar andersom gebeurt ook: iemand, die geen donor wil zijn, kan toch door zich niet te registreren zomaar donor worden.

Bijlage, links en bronnen:

Hieronder vindt U een weergave van de belangrijkste orgaandonatie cijfers 2000 t/m 2014 en de uitleg over ontwikkeling en samenhang. Daaronder diverse bronnen en de belangrijkste punten uit WOB verzoek.

Persbericht Arnhem 18-5-2015

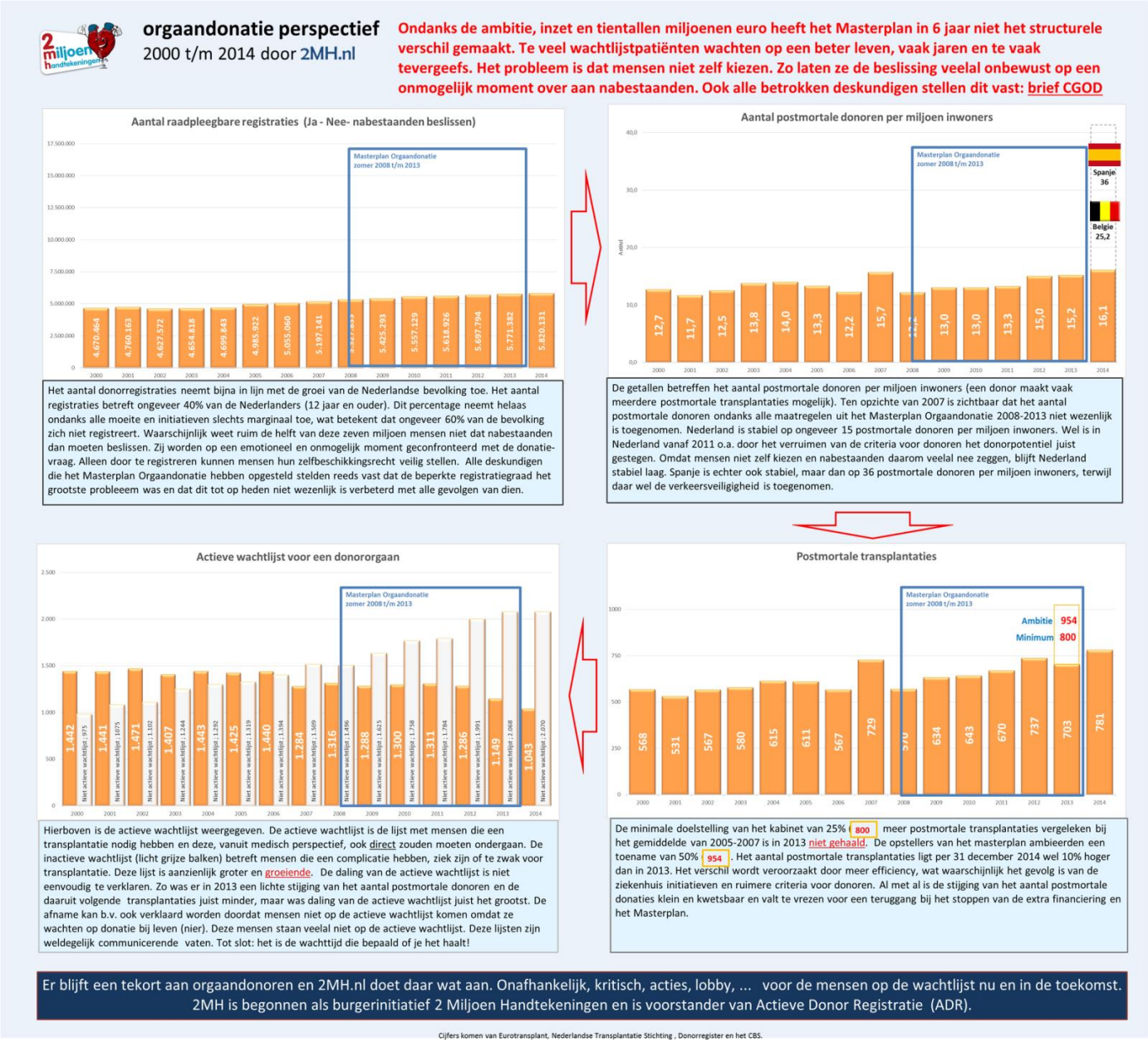

Links:

- WOB verzoek 5-1-2015 van 2MH
  - http://2mhclub.nl/donorregistratie/wob-verzoek-donorregistratie-door-2mh-nl/
  - Deze was met een brief naar de 2de Kamer gestuurd voor het AO van 12 maart. Omdat reeds al duidelijk was dat VWS niet op tijd kon/wenste te antwoorden. Zodoende is er in het AO wel deels antwoord geven op de vraag hoeveel geld er is besteed:
    - Minister tijdens AO 12 maart jl: http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/verslagen/detail?id=2015D10024&did=2015D10024
    - De kosten van de campagne zijn 1,5 miljoen à 2 miljoen per jaar. Daarnaast gaat er ongeveer 2,5 miljoen euro naar de NTS (Nederlandse Transplantatie Stichting). Daaruit worden bijvoorbeeld ook de brieven die aan de 18-jarigen worden gestuurd en de schoolvoorlichting betaald.
    - Daar is vervolgens geen (logische) vervolg vraag gesteld. Over welke periode hebben we het en welke doelstellingen waren er? Is dat over de 5 jaar Masterplan? Dan is het is het dus 20 miljoen euro EXTRA zonder 'meer' toename dan alle voorgaande jaren.
    - Doelstellingen zijn er (intern) ongetwijfeld gesteld aan bij aanbesteding van het reclame bureau uiteindelijk, zo ook de Hyves campagne, de 5 Donorweken, Inkopen reclame zendtijd, …
- WOB antwoorden/documenten:

- http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/wob-verzoeken/2015/04/15/besluit-wob-verzoek-over-orgaandonatie.html
- Masterplan orgaandonatie evaluatie brief van de minister plus bijlage:
  - http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/12/19/kamerbrief-over-vervolg-masterplan-orgaandonatie.html
- Reactie gezondheidsfondsen op het onderzoek wat de minister naar de tweede Kamer stuurde als bijlage bij de evaluatie:
  - http://www.nvn.nl/files/nvn_nl/brief%20aan%20de%20Tweede%20Kamer%20der%20Staten-Generaal.pdf
- Bericht van de NTS over de cijfers 2014 zonder vermelding van het einde van het Masterplan
  - http://www.transplantatiestichting.nl/nieuws/782-orgaantransplantaties-door-271-donoren
- **CGOD brief** o.a. KNMG, NTS evenaluatie 6 jaar Masterplan Orgaandonatie
  - http://nvn.nl/actueel/nieuws/1143/voortvarendheid-noodzaak-in-oplossen-donorentekort
- NOS artikel dhr. F. Abdo oproep aan 2de Kamer
- NOS artikel over Algemeen overleg evaluatie Masterplan Orgaandonatie: nog steeds te weinig donoren.
- VVD voorstellen AD: 'Gemeente moet over orgaandonatie beginnen'
- Spanje euro news – verkeercijfers
- Belgische krant "Maar ons land doet het dan weer een heel stuk beter dan onze buurlanden Nederland (16,1 donoren per miljoen inwoners) en Duitsland (amper 10,5 donoren)."

Oude kranten artikelen:

- 1995
  - http://pubnpp.eldoc.ub.rug.nl/FILES/root/tijdschriftartikel/SenD/1995/SenD1995_04p153Trapp/SenD_1995_04_p153_Trappenburg.pdf …
- 2005 http://www.volkskrant.nl/dossier-zorg/actieve-registratie-is-oplossing-donortekort~a641336/ …
- 2010 http://vorige.nrc.nl/opinie/article2485366.ece …
- 2015 http://www.nrc.nl/opinie/2014/09/30/overheid-laat-nabestaanden-orgaandonatie-opknappen/

Campagne overzicht divers:

- Gemeenten: http://www.transplantatiestichting.nl/gemeenten
- Aardig: http://2mhclub.nl/actievedonorregistratie/brandbrief-structureel-tekort-orgaandonoren/
- 2001: http://www.transplantatiestichting.nl/nieuws/nederlanders-onvoldoende-bekend-met-orgaandonatie
- BNN donorshow: http://nl.wikipedia.org/wiki/De_Grote_Donorshow
- Nieuwe Nederlanders http://www.transplantatiestichting.nl/nieuws/nieuwe-nederlanders-geven-mening-over-orgaandonatie
- Religie: http://www.transplantatiestichting.nl/donor-worden/wie-kan-donor-worden/als-je-een-geloof-aanhang
- 18 jarige campagne worden niet beter: http://2mhclub.nl/orgaandonatie/zelfbeschikking-fopspeen/
- Gemeenten: http://www.transplantatiestichting.nl/nieuws/gemeenten/gemeenten-actief-voorlichting
- http://83.161.66.103:8081/levennaeenhart-oud/index.php?showtopic=1013

Status D66: wachten op antwoorden http://nos.nl/artikel/594949-d66-past-orgaanwet-aan-na-kritiek.html

ADR discussie 2MH top 10 http://2mhclub.nl/actieve-donor-registratie/